

07.05.2014

Kj/14

§ 151

Kj / Den av ledamoten Pilvi Torsti väckta motionen om en sysselsättningsparagraf för stadens upphandlingar

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet för ny beredning.

Behandling

Efter att diskussion hade förts i ärendet, konstaterade ordföranden att det under diskussionen hade framställts ett understött förslag, vars godkännande hade inneburit att behandlingen av ärendet avbryts. Ordföranden uppmanade därför de följande talarna att inskränka sina yttranden till frågan om återremiss av ärendet till stadsstyrelsen. Eventuella förslag till återremiss på andra grunder skulle framställas under denna diskussion.

Efter att ha förklarat diskussionen om återremiss avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att ledamoten Pilvi Torsti understödd av ledamoten Maija Anttila under diskussionen hade föreslagit att stadsfullmäktige skulle besluta återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att sysselsättningsparagrafen ska bli en del av Helsingfors stads upphandlingspolitik. Införandet av sysselsättningsparagrafen som en del av stadens upphandlingar bereds så att det ställs kvantitativa mål för användningen av paragrafen och dessa följs först halvårsvis och i fortsättningen årsvis. Paragrafen tas åtminstone delvis i bruk i början av år 2015 som en del av Helsingfors stads upphandlingar och kan bearbetas när den nya upphandlingslagen träder i kraft år 2016. Motiverade begränsningar för användningen av paragrafen kan bestämmas exempelvis när det gäller upphandlingens storlek eller specialgrupper som omfattas av paragrafen. Ansvar för beredningen i anslutning till sysselsättningen och i fortsättningen utvecklingsarbete inklusive aktiv information, likaså aktiv information till partnerskapsföretag och andra serviceproducenter bärs av en anställd som stadens centralförvaltning utnämner. Vid beredningen utnyttjas erfarenheterna från Haag och Rotterdam i Holland och de praxiser som har visat sig vara bra, liksom också det analysarbete som har utförts under THL:s ledning om dessa.

Redogörelsen befanns vara riktig.

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsproposition: Den som vill fortsätta behandlingen av ärendet

röstas ja; vinner nej, har ledamoten Pilvi Torstis förslag om återremiss godkänts.

1 omröstningen

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att sysselsättningsparagrafen ska bli en del av Helsingfors stads upphandlingspolitik. Införandet av sysselsättningsparagrafen som en del av stadens upphandlingar bereds så att det ställs kvantitativa mål för användningen av paragrafen och dessa följs först halvårsvis och i fortsättningen årsvis. Paragrafen tas åtminstone delvis i bruk i början av år 2015 som en del av Helsingfors stads upphandlingar och kan bearbetas när den nya upphandlingslagen träder i kraft år 2016. Motiverade begränsningar för användningen av paragrafen kan bestämmas exempelvis när det gäller upphandlingens storlek eller specialgrupper som omfattas av paragrafen. Ansvar för beredningen i anslutning till sysselsättningen och i fortsättningen utvecklingsarbete inklusive aktiv information, likaså aktiv information till partnerskapsföretag och andra serviceproducenter bärs av en anställd som stadens centralförvaltning utnämner. Vid beredningen utnyttjas erfarenheterna från Haag och Rotterdam i Holland och de praxiser som har visat sig vara bra, liksom också det analysarbete som har utförts under THL:s ledning om dessa.

Ja-röster: 24

Hennariikka Andersson, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Fatbardhe Hetemaj, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Minerva Krohn, Otto Lehtipuu, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Timo Raittinen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Aura Salla, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho

Nej-röster: 49

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Heidi Hautala, Eero Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nina Huru, Suzan Ikävalko, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Helena Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Timo Laaninen, Päivi Lipponen, Eija Loukoila, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttillainen, Terhi Mäki, Sari Mäkimmattila, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Pekka Saarnio, Tomi Sevander, Leo Stranius, Johanna

07.05.2014

Kj/14

Sumuvuori, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Blanka: 12

Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Jussi Halla-aho, Jasmin Hamid, Rene Hursti, Nuutti Hyttinen, Seppo Kanerva, Harri Lindell, Björn Månsson, Jan D Oker-Blom, Marcus Rantala, Päivi Storgård

Stadsfullmäktige hade beslutat återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Atte Malmström, koncernjurist, telefon: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledamoten Pilvi Torsti väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pilvi Torsti och 37 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad ska införa en sysselsättningsparagraf för stadens alla lämpliga upphandlingar och att man i samband med detta ska bedöma vilka delar av förslagen i den 20.11.2013 publicerade handboken för socialt ansvarsfulla upphandlingar det är skäl att inkludera i Helsingfors stads upphandlingshandbok och på vilka sätt genomförandet av det sociala ansvaret systematiskt ska uppföljas i hela stadens och i tillämpliga delar i stadskoncernens upphandlingar.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att bestämmelserna om upphandling gör det möjligt att med vissa förutsättningar för offentlig upphandling sätta upp särskilda villkor från sociala synpunkter. Villkoren ska vara icke-diskriminerande och i överensstämmelse med gemenskapsrätten och de ska anges i upphandlingsannonserna eller i anbudsförfrågan.

Staden har redan i tillämpliga delar tillämpat villkor som främjar förverkligandet av sysselsättningen och det sociala ansvaret åtminstone i anskaffningscentralens, byggnadskontorets, social- och hälsovårdsverkets och byggtjänsten Staras offentliga upphandlingar.

Stadsstyrelsen konstaterar att det även i fortsättningen är skäl att från fall till fall i tillämpliga delar i stadens offentliga upphandlingar använda innehållet för de villkor som främjar förverkligandet av sysselsättningen

07.05.2014

Kj/14

och det sociala ansvaret. Användningen av villkoren med sociala synpunkter ska bedömas fall för fall med beaktande av bland annat att upphandlingen är icke-diskriminerande och kostnadseffektiv, villkoren rätt dimensionerade och öppna och att säkerställa att anbud kommer in. För att tillämpa villkoren ska resurserna för varje upphandling vara tillräckliga i fråga om både beredningen av upphandlingen och övervakningen av att villkoren uppföljs. Det är inte möjligt eller ändamålsenligt att införa en sysselsättningsparagraf eller andra motsvarande villkor i stadens alla upphandlingar.

Vid planering av att tillämpa villkor som främjar sysselsättningen och förverkligandet av det sociala ansvaret kan man utnyttja bland annat exemplen på statens och andra stora städernas offentliga upphandlingar i arbets- och näringsministeriets handbok om socialt ansvarsfulla upphandlingar.

Stadsstyrelsen konstaterar vidare att det finns ett eget underkapitel om de samhällseliga och sociala synpunkterna inom upphandlingen i stadens upphandlingshandbok som upprätthålls av stadskansliets avdelning för rättstjänster. I upphandlingshandboken anges en länk till arbets- och näringsministeriets handbok om socialt ansvariga upphandlingar.

Som en del av organiseringen av stadens upphandlingsverksamhet ska man i fortsättningen utreda möjligheterna att både i större omfattning än nu utnyttja sysselsättningsförutsättningarna och utveckla den systematiska uppföljningen av och rapporteringen om hur villkoren som främjar förverkligandet av det sociala ansvaret utnyttjas.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Atte Malmström, koncernjurist, telefon: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Torsti Pilvi, valtuustoaloite Kvsto 13.11.2013
- 2 Torsti Pilvi valtuustoaloite Kvsto 13.11.2013 asia 16, allekirjoituksin
- 3 Oikeuspalveluiden lausunto valtuustoaloitteesta

Tiedoksi: muutoksenhakukielto, valmistelu

Kaupunginkanslia

Beslutshistoria

Postadress
PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

07.05.2014

Kj/14

Kaupunginhallitus 28.04.2014 § 499

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Pilvi Torstin aloitteen loppuun käsitellyksi.

22.04.2014 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konsernilakimies, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 06.03.2014 § 30

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Pilvi Torstin ym. valtuustoaloitteesta "Työllistämispäykälä Helsingin kaupungin hankintoihin":

Tausta

Kaupunginkanslia pyytää teknisen palvelun lautakunnan lausuntoa valtuutettu Pilvi Torstin ym. valtuustoaloitteesta "Työllistämispäykälä Helsingin kaupungin hankintoihin". Lausunnon määräaika on 7.3.2014.

Valtuustoaloitteessa viitataan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Espinno2-hankkeen (= Eurooppalaisia palveluinnovaatioita Etelä-Suomeen, 2012-2014) kokemuksiin, joita on saatu Haagin ja Rotterdamin kaupunkien hankintamenettelyistä. Lisäksi viitataan työ- ja elinkeinoministeriön marraskuussa 2013 julkistamaan "Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat" -oppaaseen.

Strategiset hankintatavoitteet

Hankintakeskuksessa ja Starassa noudatetaan Helsingin kaupungin globaalin vastuun strategian tavoitteita. Globaalin vastuun strategian mukaisesti kestävä kehitys otetaan systemaattisesti huomioon kaupungin hankinnoissa. Yksi kestävä kehityksen periaatteen

ulottuvuuksista on sosiaalinen vastuu, johon puolestaan työllistymisen mahdollisuuksien edistäminen määritelmällisesti kuuluu. Näin ollen kilpailuttamistoimintaan sisältyy lähtökohtaisesti työllistämisedellytysten edistäminen.

Hankinnoissa noudatetaan myös Helsingin kaupungin strategiaohjelman mukaisesti kansainvälisen työelämän perusnormeja muun muassa lapsityövoiman käytön vähentämiseksi. Tilaajavastuulain säännöksiä ja harmaan talouden torjuntaohjetta sovelletaan niin ikään säännönmukaisesti kaikessa hankintatoiminnassa.

Lisäksi hankinnoissa noudatetaan Helsingin kaupungin hankintastrategiaa ja sen kehittämisohjelmaa toimenpiteineen. Kehittämisohjelmassa on useita kestävän kehityksen periaatteen mukaisia toimenpiteitä, joita parhaillaan toteutetaan tai jotka jo on toteutettu. Esimerkiksi hankintakäsikirja on kertaalleen päivitetty, ja siihen on sisällytetty myös sosiaalisiin näkökohtiin liittyvä luku.

Mitä hankintakäytännössä tehdään?

Työllistämisehtoa on hankintakeskuksessa jo käytetty. Kokemukset ovat olleet hyviä. Käytäntöä voidaan jatkaa siihen soveltuviissa hankinnoissa.

Esimerkkeinä mainittakoon sosiaali- ja terveystieteiden toimeksiannosta tehdyt kaksi hankintaa, kehitysvammaisten palveluasumisen puitesopimus ja kehitysvammaisten perhehoidon puitesopimus, joissa molemmissa käytettiin työllistämistä tarjousten laadullisena vertailuperusteena. Vertailuperusteen täyttämistä sai vertailupisteitä, jos tarjoaja sitoutuu työllistämään vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä. Vertailupisteillä on merkitystä kilpailutuksen voittamisen kannalta.

Tämän lisäksi hankintakeskus on ollut kilpailuttamassa puolenkymmentä sopimusta, joihin on kirjattu seuraava työllistämisehto:

"Palveluntuottaja pyrkii edistämään positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia toiminnassaan yli perustehtävänsä. Positiivisilla yhteiskunnallisilla vaikutuksilla tarkoitetaan esimerkiksi asukkaan elämään vaikuttavaa toimintaa, kuten vapaaehtoistyön edistämistä Palveluntuottajan toiminnoissa, sosiaalitoimen perustehtävien edistämiseen liittyvää toimintaa, kuten pitkäaikaistyöttömien, nuorten, vajaakäyttöisten tai muiden vaikeasti työllistyvien työllistämistä omana työvoimana tai käyttämällä alihankkijaa, joka työllistää edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvia henkilöitä tai muuta sellaista toimintaa,

07.05.2014

Kj/14

jonka Palveluntuottaja katsoo tuottavan positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Palveluntuottaja sitoutuu raportoimaan yhteiskuntavastuutaan edistävistä toimista vapaamuotoisesti ensimmäisen kerran vuoden 2015 loppuun mennessä ja sen jälkeen vuoden välein koko sopimuskauden ajan."

On myös otettava huomioon, että Helsingissä hankitaan tavaroita kaupungin omista työkeskuksista, Tekstiilityökeskuksesta ja Pakilan työkeskuksesta. Tekstiilityökeskus valmistaa muun muassa päiväkotitekstiilejä ja liinavaatepaketteja toimeentulotukiasiakkaille. Pakilan työkeskus tekee verhoiluja kaupungin yksiköihin ja valmistaa huonekalupaketteja toimeentulotukiasiakkaille. Tätä kautta kaupungin hankinnoissa työllistetään työttömiä ja vajaakuntoisia.

Tässä yhteydessä voidaan vielä mainita, että hankintakeskuksen kilpailuttamassa hautauspalveluhankinnassa edellytettiin kilpailutuksen voittaneelta yritykseltä että arkut ja urnat haetaan Pakilan työkeskuksesta, jossa ne valmistetaan. Työllistäminen toteutuu näin osana palveluhankintaa.

Helsingin kaupungilla on myös oma sosiaalinen yritys Posivire Oy, jolta kaupunki ostaa palveluja ainakin vanhustenlaitoksiin.

Hankintakeskus on edustettuna kaupunginkanslian Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden asiantuntijaverkostossa, jossa on pohdittu muun muassa millä tavoin Helsingin hankinnoissa voidaan ottaa huomioon maahanmuuttajat ja muut kotoutujat. Tämän yhteistyön tuloksena muotoiltiin hankintakäsikirjaan yhteiskunnallisia ja sosiaalisia näkökohtia käsittelevä alaluku, jossa neuvotaan miten hankintoihin voi sisällyttää sosiaalisia näkökohtia kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti (ks. jäljempänä).

Vielä on mainittava, että hankintakeskuksessa työskentelee useita muunkielisiä henkilöitä ja työllistettyjä henkilöitä. Tällä tavoin globaalin vastuun strategian tavoitteet toteutuvat myös hankintakeskuksen hankintatyön arjessa.

Starassa on panostettu hankintatoimen kehittämiseen. Hankinta-asiakirjamallien kehittämisen yhteydessä ryhdyttiin vuoden 2013 loppupuolella pohtimaan eettisten periaatteiden sisällyttämistä hankinta-asiakirjoihin. Staralla on laadittu ja otettu vuoden 2014 alussa käyttöön eettisten periaatteiden noudattamista turvaavia sopimusehtoja erityisesti niissä hankinnoissa, joissa riskianalyysin perusteella katsotaan mahdollisesti nousevan esiin ongelmia esimerkiksi työ- ja ihmisoikeuksien noudattamisessa.

Helsingin kaupungin hankintakäsikirjan ohjeet

Helsingin kaupungin hankintakäsikirjan luvussa "Hankinnan suunnittelu" on alaluku hankintojen yhteiskunnallisista ja sosiaalisista näkökohdista. Tässä alaluvussa näkökulmana on juuri työllistäminen ja osallistaminen laajemminkin. Alaluvussa kerrotaan hankintalain säännöksistä, joiden perusteella yhteiskunnallisia ja sosiaalisia näkökohtia voidaan ottaa hankinnoissa huomioon. Hankinta voidaan esimerkiksi kohdistaa työkeskuksille tai hankintasopimukseen voidaan ottaa sosiaalisia näkökohtia koskevia erityisehtoja. Tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta vertailtaessa voidaan niin ikään käyttää sosiaalisia kriteereitä. Samassa yhteydessä viitataan EU:n julkaisemaan sosiaalisen ostamisen oppaaseen, jossa on selostettu sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamista tarjouspyynnössä ja hankintasopimuksessa. Hankintakäsikirjassa on internet-osoite oppaaseen.

Samalla tavoin kuin EU:n sosiaalisen ostamisen oppaaseen, hankintakäsikirjassa voidaan viitata myös TEM:n uuteen "Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat" -oppaaseen. Niin ikään voidaan viitata Espinno2-hankkeen oppaaseen. Hankintakäsikirjaan voidaan merkitä linkitys oppaiden internet-osoitteisiin.

Miten tästä eteenpäin?

Hankintakeskuksessa voidaan tutkia ja kartoittaa esimerkiksi millaisia koulutustarpeita työllistämisedellytysten nykyistä laajempi käyttäminen hankinnoissa tarkoittaisi. On todettava, että hankintakeskuksesta on jo osallistuttu tämän alueen koulutuksiin, esimerkiksi Espinno2-seminaariin marraskuussa 2013 Espoon Hanasaaressa. Hankintakeskuksen henkilökunnan koulutussuunnitelmassa voidaan tänä vuonna tarkastella hankintojen sosiaalisia näkökohtia. Tässä yhteydessä voidaan paneutua työllistämisehdon käyttämiseen siihen soveltuvissa kilpailutuksissa ja hankintasopimuksissa. Lisäksi voidaan tutkia tarkemmin riskianalyyysien soveltamista hankinnan suunnittelussa ja kehittää sosiaalisten edellytysten käytön seuranta ja raportointia hankintakeskuksen kilpailutuksissa.

Hankintakeskuksessa seurataan jo systemaattisesti ympäristöllisten näkökohtien käyttöä kilpailutuksissa. Samaan tapaan voidaan seurata sosiaalisten näkökohtien käyttämistä tarjouspyynnöissä ja hankintasopimuksissa. Sopimusehtojen noudattamista valvotaan normaaliin tapaan raportointien ja seurantakokousten avulla.

Staran osalta seuraava luonnollinen askel on pohtia, voidaanko Staran kilpailuttamien hankintojen sopimukseen ottaa mukaan työllistämistä koskevia sopimusehtoja. Asiasta on käyty jo alustavaa keskustelua

07.05.2014

Kj/14

viraston sisällä ja Starassa jatketaan työtä sen selvittämiseksi, minkä kilpailutettavien hankintojen sopimukseen työllistämistä koskevia sopimusehtoja olisi mahdollista ottaa. Suhdannevaihteluille herkällä rakennusalalla kyseisten ehtojen ottamista hankintasopimukseen saattavat tietyissä tilanteissa kuitenkin rajoittaa työsuhdelainsäädännön määräykset, joissa säännellään työnantajan oikeutta palkata uusia henkilöitä työsuhteeseen tilanteessa, jossa työnantajalla on yhteistoimintaneuvottelut meneillään. Koska sosiaalisen vastuun kantamista pidetään Starassa tärkeänä, työllistämistä koskevia ehtoja pyritään jatkossa käyttämään siihen soveltuvissa hankinnoissa. Ehtojen käyttämiseen soveltuvien hankintojen ja sopimustyyppien kartoittaminen on aloitettu.

Starassa on jo hyödynnetty hankinnoissa työ- ja elinkeinoministeriön "Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat" -oppaassa esiin tuotuja muiden hankintayksiköiden hyväksi havaitsemia käytäntöjä. Hankinnoissa hyödynnetään kaupungin sisäisen hankintakäsikirjan ja muun ohjeistuksen lisäksi runsaasti muitakin tietolähteitä ajantasaisen osaamisen ja käytänteiden varmistamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriön opasta tullaan jatkossakin käyttämään hyväksi Staran hankinnoissa hankintayksiköiden sekä muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi.

Käsittely

06.03.2014 Ehdotuksen mukaan

TÄMÄ PYKÄLÄ TARKASTETTIIN VÄLITTÖMÄSTI KOKOUKSESSA.

Esittelijä

hankintajohtaja
Jorma Lamminmäki

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 18.02.2014 § 70

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta pitää kannatettavana sosiaalisen vastuun sisällyttämistä julkisiin hankintoihin. Rakennusvirastossa tehdään

varsin laajasti erilaisia julkisia hankintoja, jotka sisältävät tavara- ja palveluhankintoja sekä rakennusurakoita. Rakennusvirastossa toteutettujen julkisten hankintojen yhteisarvo oli vuonna 2013 noin 395 miljoonaa euroa. Pääasialliset julkiset hankinnat koskevat rakennusurakoita, suunnittelupalveluja sekä julkisten alueiden ylläpitoa.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että rakennusvirastossa toteutetut julkiset hankinnat jakautuvat kaupungin sisäisiin sekä ulkoisiin hankintoihin. Rakennusvirasto teki kaupungin sisäisiä hankintoja Staralta ja muilta kaupungin laitoksilta vuonna 2013 noin 186 miljoonalla eurolla, joka on 47 prosenttia kaikista rakennusviraston hankinnoista.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että rakennusviraston HKR-Rakennuttaja toimii rakennusurakoissa viraston muiden osastojen ja kaupungin muiden virastojen toimeksiannosta. Rakennusurakkahankinnat toteutetaan toimeksiantojen mukaisesti, jolloin työllistämiskaavan lisäamisestä tulisi sopia toimeksiantajan kanssa. Rakennusurakoissa on mahdollista asettaa hankintasopimuksen veloitteeksi pääurakoitsijalle työllistää työttömiä työntekijöitä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että pääurakoitsijan olisi oman organisaationsa lisäksi veloitettava aliurakoitsijansa huolehtimaan veloitteen käytännön toteuttamisesta. Tehtäviä, joihin tukityöllistettävät soveltuisivat paremmin, on enemmän alempana sopimusketjussa. Tällöin rakennusviraston olisi veloitettava pääurakoitsija huolehtimaan siitä, että pääurakoitsijan ja aliurakoitsijan välisessä sopimuksessa olisi velvoite työllistamisestä ja riittävän tehokas valvonta sen täyttämiseksi. Aliurakoitsijalla olisi luonnollisesti myös työnantajavelvollisuudet työllistettäviin nähden. Tämä nostaisi tarjousten hintoja näin asetettujen lisäveloitteiden mukaisesti.

Suunnittelupalveluja koskevissa julkisissa hankinnoissa hankitaan suunnittelupalveluja konsulttitoimistoilta. Konsulttitoimistot voidaan osaksi velvoittaa käyttämään rakennusviraston julkisia hankintoja koskevissa toimeksiannoissa alemman veloitusluokan työntekijöitä (esimerkiksi veloitusluokka 05 tai 04), joilla tarkoitetaan vasta valmistuneita tai kokemattomampia työntekijöitä. Veloitteella voitaisiin edistää nuorten työllistymistä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Osa konsulttitoimistoista käyttää jo nyt opiskelijoita avustavissa tehtävissä. Lisäksi rakennusvirasto teettää diplomitoita, joilla tuetaan erityisesti nuorten valmistumista ja työllistymistä.

Niin sanotuissa alueurakoissa tehtävät jakautuvat katujen kunnossapitoon sekä puistojen hoitoon. Työllistäminen onnistuu helpommin tehtäviin, jotka eivät vaadi erityiskoulutusta. Tällaisia tehtäviä on puistojen hoidossa, mutta katujen kunnossapidon tehtävät

07.05.2014

Kj/14

vaativat jonkinlaista erityiskoulutusta. Puistojen hoidossa käytetään jo nyt paljon kausityöntekijöitä.

Kokonaisuutena yleisten töiden lautakunta toteaa, että työllistämiskaavan lisääminen rakennusviraston julkisiin hankintoihin lisää kustannuksia ja edellyttäisi henkilöresurssien lisäämistä. Onnistunut työllistäminen edellyttää riittävän tehokasta valvontaa ja raportointia, johon virastolla ei tällä hetkellä ole resursseja. Lisäksi edellytyksenä on työllistämiseen liittyvä hyvä vuorovaikutus rakennusviraston ja yritysten sekä rakennusviraston ja työllisyyteen liittyvien viranomaisien kanssa. Julkisen hankinnan tarjousasiakirjoilta työllistäminen edellyttää avoimuutta ja syrjimättömyyttä muiden kriteerien tapaan, sekä yksiselitteisten ja riittävän vaativien ehtojen lisäämistä. Vaatimukset tulisi myös sanktioida vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Työllistämiskaava soveltuu heikosti yleispäteväksi ehdoksi rakennusviraston toteuttamiin julkisiin hankintoihin, koska viraston toteuttamat julkiset hankinnat jakautuvat hyvin laajasti erilaisiin hankintoihin. Työllistämiskaavan käyttöä tulisi harkita jokaisen hankinnan kohdalla erikseen ja muokata käytettävää vaatimusta ja ehtoja hankintakohtaisesti. Tämä lisää julkisten hankintojen valmisteluun kuluva aikaa.

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Janne Penttinen, lakimiesharjoittelija, puhelin: 310 38388
janne.penttinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 28.01.2014 § 26

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki ottaa työllistämiskaavan käyttöön kaikissa soveltuvissa kaupungin hankinnoissa. Esityksen mukaan käyttöönotossa voidaan edetä vaiheittain aloittamalla kokeilu valituissa virastoissa kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteiden virastossa.

Aloitteessa käytetään esimerkkinä Haagin kaupunkia. Kaikissa Haagin tekemissä yli 200.000 euron palvelu- ja urakkahankinnoissa sovelletaan työllistämisehtoa. Valtuustoaloitteessa todetaan, että työllisyyspykälällä on merkitystä, kun sitä käytetään laajasti ja esitetään, että Helsingin kaupunki ottaa työllisyyspykälän käyttöön kaikissa soveltuvissa kaupungin hankinnoissa.

Hankintalain tavoitteena on muun muassa tehostaa julkisten varojen käyttöä ja edistää laadukkaita hankintoja. Sosiaalisten näkökohtien huomioiminen tarkoittaa, että hankinnan vaikutukset nähdään laajemmin. Sosiaalisesti kestävät hankinnat voivat tuoda säästöjä silloin, kun hankinnassa huomioidaan myös yhteiskunnalliset hyödyt. Kaupungin hankintastrategiassa todetaan, että Helsinki pyrkii huomioimaan hankinnoissaan sosiaalisen vastuun.

Sosiaali- ja terveysturvasto on kokeillut työllistämispäälää kehitysvammaisten ja autismikirjon asiakkaiden asumispalveluja koskevassa kilpailutuksessa syksyllä 2013. Tarjousvertailuun sai lisäpisteitä, jos tarjoaja sitoutui työllistämään vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä yhteensä vähintään 14 viikkotuntia. Koska sopimuksia ollaan vasta solmimassa, käytännön kokemusta asiasta ei ole.

Sosiaali- ja terveysturvasto toteaa, että ne kilpailutukset, joissa työllistämispäälää käytetään, tulee valita tarkkaan. Sosiaali- ja terveysturvasto voi jatkaa työllistämispäälän kokeilua siihen soveltuvissa hankinnoissa. Turaston toiminnalliset yksiköt laativat ostettavan palvelun kuvaukset ja määrittelevät hankinnan. Toiminnalliset yksiköt tekevät myös lopullisen päätöksen siitä, mihin kilpailutuksiin työllistämispäälä soveltuu. Tarjoajien näkökanta tulee myös huomioida. Asiasta tulee keskustella tarjoajien kanssa käytävässä teknisessä vuoropuhelussa kunkin kilpailutuksen yhteydessä, jotta varmistetaan, että asetettavat kriteerit eivät estä tarjousten saamista. Sosiaaliin näkökohtiin liittyvät kriteerit tulee muun muassa laatia niin, että ne eivät aiheuta kohtuutonta räsitusia pienille tai keskisuurille yritysille.

Sosiaali- ja terveysturvasto pitää tärkeänä, että kaikki kaupungin virastot ja laitokset toteuttavat työllistämisperiaatetta hankinnoissaan."

Esittelijä

virastopäällickö
Matti Toivola

Lisätiedot

Erja Snellman, hankintapäällickö, puhelin: 310 74402
erja.snellman(a)hel.fi